

Storums kommun

LUSPIE

Undersökning Detaljplan för Björkfors 1:448, 1:5 m.fl. i Hemavan, Kungsplatån och Forsfallet, Storums kommun, Västerbottens län

Detaljplan för Björkfors 1:448, 1:5 m.fl. i Hemavan, Kungsplatån och Forsfallet, Storumans kommun, Västerbottens län

Undersökning av detaljplanens miljöpåverkan

Strategisk miljöbedömning

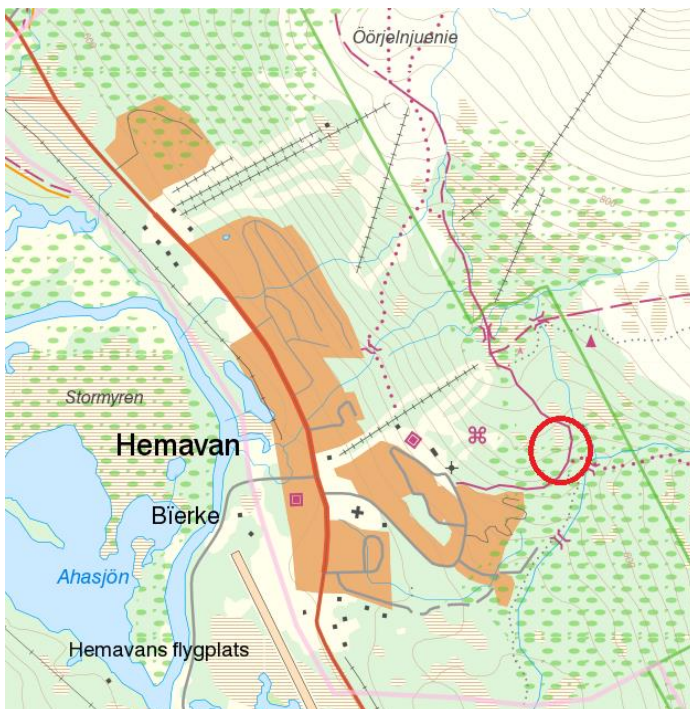
Enligt 4 kap. 34 § plan- och bygglagen och 6 kap. 3 § miljöbalken ska kommunen göra en strategisk miljöbedömning för alla detaljplaner och program som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Enligt 6 kap. 9 § miljöbalken innefattar en strategisk miljöbedömning att kommunen ska samråda om hur omfattningen av och detaljeringsgraden i en miljökonsekvensbeskrivning ska avgränsas (avgränsningssamråd), upprätta en miljökonsekvensbeskrivning (MKB), ge tillfälle till synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen och förslaget till plan eller program, samt att ta hänsyn till miljökonsekvensbeskrivningen och inkomna synpunkter innan planen eller programmet antas eller läggs till grund för reglering.

Undersökning

Enligt 6 kap. 5 § miljöbalken krävs det att kommunen vid upprättande eller ändrande av en plan eller ett program gör en undersökning om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och om en strategisk miljöbedömning ska göras eller inte. Krävs en strategisk miljöbedömning ska redovisningen ske i planbeskrivningen (4 kap 34 § och 33 § första stycket 4 plan- och bygglagen). Om en strategisk miljöbedömning inte ska göras, ska skälen redovisas i planbeskrivningen, enligt 4 kap. 33 § 1 första stycket och 33 b § plan- och bygglagen.

Ställningstagande

När gällande detaljplan upprättades 2012 kom den att medge en ny exploatering av

stor omfattning och en miljökonsekvensbeskrivning upprättades. Denna beskrivning är fortfarande giltig. Då den totala bruttoarean i aktuellt planförslag minskar i förhållande till gällande plan så har ursprunglig MKB inte ansetts i behov av någon revidering. **Kommunen bedömer att detaljplanen inte medför betydande miljöpåverkan och någon ny MKB till detaljplanen kommer inte att utarbetas.**

Motiv till ställningstagandet

Undersökningen grundas på följande:

- Genomförandet bedöms inte innebära några risker för människors hälsa.
- Miljökvalitetsnormerna riskerar inte att överskridas.
- Planen bedöms sammantaget ge en ringa miljöpåverkan.

Bakgrund

Hemavan Fjällkedjan AB har ansökt om att få upprätta detaljplan för förtätning av bostäder på fastigheten Björkfors 1:5, 1:448 m.fl.

Planförslaget syftar till att anpassa byggrätter så att de bättre svarar mot ett förändrat marknadsbehov. Den södra delen är idag planerad för flerbostadshus och hotell. Dessa byggrätter föreslås utgå och ersättas av en småskalig fritidshusbebyggelse. Genom att planområdet får en något större utbredning norröver kan antalet bostadsenheter i stort sett bibehållas.

Genom att det tilltänkta hotellet försvinner kommer det totala exploateringen att minska avsevärt. Marken ägs av Hemavan Fjällkedjan AB och Storumans kommun (under försäljning). Planområdet omfattar ca 5 hektar. Bifogar utkast till plankarta (**bilaga 1**).

Bestämmelser

Riksintressen

Området ligger inom riksintresse för friluftsliv (Vindelfjällen enligt 3 kap § 6 MB), och riksintresse rörligt friluftsliv (Södra Storfjället, Norra och Södra Gardfjället och Arefjället enligt 4 kap § 2 MB) samt i anslutning till naturreservat Vindelfjällen och Natura 2000-område.

Fördjupad översiktsplan (FÖP)

Enligt FÖP för Hemavan ligger platsen inom utredningsområde för hotell, skidlift, bostäder m.m.

Detaljplaner

Området ligger delvis utanför detaljplanelagt område. Berörd detaljplan:

- Detaljplan för del av Björkfors 1:5 i Hemavan, laga kraft 2014-01-09 (2421-P14/12)

Miljökvalitetsnormer Vatten

Platsen ligger öster om grundvattenförekomst (SE730570-146353) samt i närheten av vattendrag Umeälven (SE730861-146315) och Storbäcken (SE730008-146834) samt Ahasjön (SE730050-146627) som är klassat enligt VISS (Vatteninformationssystem Sverige).

Följande aspekter bedöms i aktuell detaljplan

	<i>Relevant</i>	<i>Inte relevant</i>
Stads- och landskapsbild	X	
Kulturmiljö		X
Natur- och terrängförhållande	X	
Rennäring	X	
Rekreation och friluftsliv	X	

Strandskydd	X
Kommunikationer	X
Hälsa och säkerhet , orsakat av detaljplanen	X
Hälsa och säkerhet , orsakat av omgivningen	X
Klimatpåverkan	X
Måluppfyllelse	X

De aspekter som bedömts vara relevanta för detaljplanen utvecklas närmare nedan.

Stads- och landskapsbild

Området ligger i anslutning till befintligt fritidshus- och skidområde. Det är viktigt att tillkommande bebyggelse anpassas till landskapsbilden. Bebyggelsestrukturen ska leda till ett unikt och attraktivt område med tonvikt på både vinter- och sommarturism. Fasadmaterial bör utföras av trä i dämpande naturtoner. En god anpassning till natur och topografi måste fortsatt eftersträvas och stora markfyll undvikas. På plankartan återfinns en bestämmelse att byggnader i lutande terräng skall placeras i främre förgårdslinjen (d.v.s. nära väg).

Kulturmiljö

Inga registrerade fornlämningar finns i området. Efter dialog med Länsstyrelsen augusti 2018 har en bedömning lämnats att ingen arkeologisk utredning behövs för det här området.

Natur- och terrängförhållande

Planområdet består av Örjelnjuones sydsluttning väster om Tvärbäcken och Mortsbäcken. Topografiskt omfattas planområdet av allt från flack mark till sluttande terräng. Vegetationen består av för området karaktäristisk björkvegetation. Även om planområdet ligger utanför skyddade områden, är det viktigt att bevara björkbeståndet och den naturliga vegetationen så mycket som möjligt både för naturvärdet och för att det i viss mån kan skyddas mot skred. I samband med planarbetet av etapp 2 (detaljplan för Björkfors 1:5 m fl, antagen 2014-01-09) utfördes en naturinventering (Tyréns AB, 2012-04-10) och dess slutsats var att inga speciella skyddsvärda eller sällsynta arter påträffades samt att naturvärdena bedömdes som litet då naturtypen är en mycket vanligt förekommande i området och i fjällkedjan i stort.

Rennäring

Området ligger inom Ubmeje tjeälddies åretruntmarker vilket medför att åtgärder inte får vidtas som innebär avsevärd olägenhet för rennäringen (Rennäringslagen 30 §). Samråd har hållits med samebyn varvid det framkommit att en bebyggelse i enlighet med aktuellt planförslag inte stör rennäringen i sådan omfattning att hinder för en exploatering kan föreligga. Ubmeje Tjeälddie vill dock understryka att all exploatering öster om Tvärbäcken inom renens åretruntmarker kommer att nekas. Detta gäller bebyggelse, elljusspår, rastplatser, vindskydd och andra friluftsanslagningar.

Rekreation och friluftsliv

Området ligger inom riksintresse för friluftsliv (MB 3:6) och riksintresse för turism och friluftsliv övriga fjäll (MB 4:1, 2). Tillgodoseendet av riksintresset friluftsliv ligger i

kommunens mening i att utveckla Hemavan till en attraktiv baspunkt för turism och rörligt friluftsliv. Genom utbyggnad enligt koncentrationsprincipen ska basortens utbud och kvaliteter konsolideras, vilket visats vara av avgörande betydelse för att göra fjällvärlden tillgänglig för friluftsliv i alla former. Föreliggande planförslag följer koncentrationsprincipen och understödjer i hög grad rörligt friluftsliv.

Kungsledens vinter- och sommarspår går genom planområdet. Det följer i huvuddrag den sträckning som lades fast i nu gällande detaljplan. Under 2018 har den nya sträckningen detaljstuderats och röjningsarbeten har påbörjats. Inom området utgår även Drottningleden.

Strandskydd

Enligt PBL 4:17 får kommunen, i en detaljplan upphäva strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken, om det finns särskilda skäl för det och om intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset. Särskilt skäl bedöms finnas enligt 7 kap. 18 c § punkt 5. Området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området. Åtgärden påverkar inte förutsättningarna för allemansrättsliga tillgången till strandområdet och förändrar inte väsentligen livsvillkoren för djur- och växtlivet på land och i vatten. Fri passage längs bäcken ska säkerställas.

Området behöver tas i anspråk för att utvidga en pågående turistisk verksamhet. Åtgärden påverkar inte förutsättningarna för den allemansrättsliga tillgången till strandområdet och förändrar inte väsentligt livsvillkoren för djur- och växtliv på land och i vatten. Fri passage längs bäcken är säkerställd genom befintliga stigar som inte påverkas av planerad bebyggelse. Vidare är avstånd mellan strandlinje och närmsta byggnad påtagligt och understiger inte 85 meter. Höjdskillnaden är mer än 30 meter. Delar av planområdet ligger även inom 100 meter från Tvärbäcken. Bäcken omfattas dock inte av något strandskydd enligt beslut av Länsstyrelsen i Västerbotten, 1999-06-08 vilket redovisats på terrängkartan skala 1:500 000.

Kommunikationer

Biltrafik och parkeringsytor

All trafik till planområdet leds via en infart från Kungsvägen in på Fjällforsvägen och sen längs Storbacken upp till Kungsplatån och Forsfallet. Alla vägar är grusade och belysta. Beträffande bostadshus skall parkeringsbehov tillgodoses inom kvartersmark. Längs vägslangan runt Kungsplatåns södra del finns en kantparkering som kan nyttjas för såväl besökare till boende, utsiktsplats och natur.

Skotertrafik

Storumans kommun är en av de skotertätaste kommunerna i Sverige och skoteråkningen är stor i området och därför anser kommunen att det är viktigt att planera för skotertrafik. Ett bra spårssystem minskar konflikter med andra aktiviteter. Via en tunnel under Kungsvägen finns ett skoterspår längs Näverskogen och som sen passerar en skidbro under den nya liften. Spåret går sedan vidare upp i en brant bäckravin, passerar under en

ny gångbro för Kungsledens sommarspår fram till en mindre skoterparkering. Det kommer inte vara tillåtet att ta åka vidare norrut än till denna plats. Se kartbild nedan.

Översikt som visar skid- och vandringsspår samt hur cykel- och skotertrafik planerats i närområdet; blått visar huvudsträckor för gång och cykeltrafik, gult visar vandringsstigar, grönt är pistat elljusspår, rött är övriga pistade skidspår, vitt visar Kungsledens vinterspår och svart visar skoterspår.

Gångvägar/skidspår

Man kan antingen gå eller cykla till Hemavans centrala delar på belysta vägar längs Storbacken som rundar bostadsområdet Branten och sen vidare genom Fjällbacken och vidare in på Gustavs väg. Man når då den gång och cykelväg som planeras utmed Kungsvägens nedre del och som för närvarande är under planläggning. Sommartid kan man istället välja att gå och cykla längs Kungsleden ner till Fjällparken och vidare ner till

samhället. Planförslaget har liksom angränsande detaljplaner, utarbetats för att främja skidåkning på tur och i backe. Området ligger i nära anslutning till en ny lift som leder in i Hemavans samtliga pister. Skidbacken är en kombination av barnbacke och ski-in/ski-out för boende i närområdet. Se kartbild ovan.

Hälsa och säkerhet, orsakat av detaljplanen

Miljö kvalitetsnormer (MKN)

Miljö kvalitetsnormer (MKN) är ett juridiskt bindande styrmedel som infördes med miljöbalken 1999 (5:e kap.) för att komma till rätta med miljöpåverkan från diffusa utsläppskällor som till exempel trafik och jordbruk. En MKN kan anges som en halt eller ett värde (högsta tillåtna halt av ett ämne i luft, mark, eller vatten) men kan även beskrivas i ord om lägsta godtagbara miljö kvalitet inom ett geografiskt område. MKN kan ses som styrmedel för att på sikt nå miljö kvalitetsmålen (www.miljomal.nu).

Det finns idag MKN för olika föroreningar i utomhusluften (SFS 2010:477), olika parametrar i vattenförekomster (SFS 2004:660), olika parametrar i havsmiljön (SFS 2010:1341) olika kemiska föreningar i fisk- och musselvatten (SFS 2001:554) samt för omgivningsbuller (SFS 2004:675).

MKN för utomhusluft

Det finns svenska MKN för den högsta tillåtna halten i utomhusluft av kvävedioxid och kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, ozon, bensen, fina partiklar (PM10 och PM2,5), bens(a)pyren, arsenik, kadmium, nickel och bly i utomhusluft. Tillkommande trafik i och med detaljplanens genomförande bedöms inte innebära betydande luftutsläpp som leder till att MKN riskerar att överskridas.

MKN för vattenförekomster

Bottenvikens vattendistrikt är Sveriges nordligaste vattendistrikt och omfattar hela Norrbottens län samt större delen av Västerbottens län. Länsstyrelsen i Norrbottens län har utsetts till vattenmyndighet i distriktet. Vattenmyndigheten i Bottenvikens vattendistrikt beslutade i februari 2017 om MKN för samtliga yt- och grundvattenförekomster i vattendistriktet vilka ska uppnå god ekologisk status (alternativt god potential) samt god kemisk ytvattenstatus om inte särskilda skäl finns. MKN innefattar även ett krav på ickeförsämring, vilket innebär att vattenförekomstens miljö tillstånd inte får försämrats till en lägre statusklass. Under 2017 har åtgärdsprogram, förvaltningsplan och miljö kvalitetsnormer reviderats (avseende cykeln 2010-2016).

Vattenförekomster	EU-CD	Ekologisk status/potential	Kemisk status	MKN Ekologisk status	MKN Kemisk status	Miljöproblem
Ahasjön	SE730050-146627	God ekologisk status	Uppnår ej god (Hg och PBDE)	God ekologisk status	God kemisk status med undantag för Hg och PBDE	Miljögifter (Atmosfärisk deposition)
Umeälven	SE730861-146315	Otillfredsställande ekologisk potential	Uppnår ej god (Hg och PBDE)	God ekologisk potential 2027	God kemisk status med undantag för Hg och PBDE	Miljögifter (Atmosfärisk deposition), flödesförändringar, morfologiska förändringar och kontinuitet
Storbäcken	SE730008-146834	God ekologisk status	Uppnår ej god (Hg och PBDE)	God ekologisk status	God kemisk status med undantag för Hg och PBDE	Miljögifter (Atmosfärisk deposition)

Grundvattenförekomst	EU-CD	Kemisk status	Kvantitativ status	MKN Kemisk status	MKN Kvantitativ status	Miljöproblem
Sand- och grusförekomst	SE730570-146353	God	God	God kemisk grundvatten status	God kvantitativ status	Inga

Samlad bedömning av MKN för vattenförekomster

Utveckling enligt planförslaget bedöms inte påverka om normerna för god ekologisk eller god kemisk yt- och grundvattenstatus kan uppnås/upprätthållas för nämnda vatten. Området kommer att ingå i kommunens verksamhetsområde för vatten och avlopp. För en långsiktigt hållbar dagvattenhantering ska de naturliga förhållande på platsen bibehållas så långt som möjligt. Anläggande av byggnader och vägar innebär oundvikligen att naturliga avrinningsförhållanden förändras men bl.a. genom lämpliga materialval och ytor för infiltration, rening och fördröjning kan denna påverkan minimeras. Dagvattenfrågan ska tydligt hanteras i kommande detaljplan.

Hälsa och säkerhet, orsakat av omgivningen

Markradon – Förekomsten av markradon har inte undersökts inom området. Rent generellt är höga radonhalter inte vanliga i fjällområdet. Radonsäkert byggande rekommenderas dock generellt där markradon inte undersökts.

Markföroreningar - Ingen misstanke finns om att markföroreningar förekommer inom planområdet. Om frågan om sanering av förorenad mark blir aktuell ska den hanteras enligt miljöbalkens bestämmelser.

Markförhållanden - Geoteknisk undersökning är framtagen 2012-04-10 av Tyréns AB. Detaljplanen ska uppfylla de säkerhetsnivåer som ställs för planer och nyexploatering enligt IEG:s (Europastandarder inom Geoteknik) tillämpningsdokument. Redan bebyggda delar inom en ny detaljplan ska uppfylla de stabilitetskrav som ställs på nyexploatering alternativt måste restriktioner finnas. Eventuella restriktioner eller krav på åtgärder måste säkerställas i planen.

Omgivningsbuller – Enligt plan- och bygglagen 4 kap. 33a § ska planbeskrivningen om detaljplanen avser en eller flera bostadsbyggnader innehålla en redovisning av beräknade värden för omgivningsbuller. Det behövs dock inte redovisning om det ej anses behövt med hänsyn till bullersituationen, vilket enligt en preliminär bedömning från Boverket och SKL innebär åtminstone 5 dBA under riktvärdena. För beräkning av bullernivåer det blir vid ett genomförande av planen ska Boverkets och SKLs skrift "Hur mycket bullrar vägtrafiken?" användas.

Vatten- och avlopp - Området kommer att ingå i kommunens verksamhetsområde för vatten och avlopp. Befintligt ledningsnät och reningsverk klarar den ökade tillrinning som just detta planområde kommer att ge.

Klimatpåverkan

Utifrån rapporten *Underlag för samordnad beredskapsplanering vid höga flöden och dammbrott i Umeälven, WSP 2015-04-20* framgår att området inte berörs av 100-årsflödet.

Länsstyrelsen Västerbotten har som ett led av klimatförändringar låtit ta fram skyfallskartering för länets kommuner och tätorter (*Skyfallskartering Västerbottens län Storumans kommun, Länsstyrelsen i Västerbottens län, April 2018*). Ett skyfall kan orsaka stora skador om det sker över en tätort. Människor, bebyggelse, vägar och annan

infrastruktur kan drabbas som en följd av översvämningar och efterföljande ras, skred och erosion. Under de senaste åren har flera kraftiga regn inträffat i Sverige, vilket har fått stora negativa konsekvenser.

Skyfallskarteringen visar hur tätorter i respektive kommun påverkas vid ett 100-årsregn med klimatfaktor 1,3 samt vid ett så kallat "Köpenhamnsregn" (vilket inträffade under 2011). Studien visar maximala vattendjup och eventuell översvämningutbredning. Den omfattar även flödesriktning och flödes hastighet. Hänsyn har tagits till dagvattensystemets avbörtningskapacitet motsvarande ett 10-årsregn och markens hårdhetsgrad.

Ny bebyggelse måste naturligtvis planeras så att den inte tar skada eller orsakar skada vid en översvämning från skyfall eller ihållande regn. En väl genomtänkt markplanering, exempelvis höjning av marknivån och höjdsatta ytor för fördröjning av dagvatten eller diken som leder vattnet vidare, kan reducera riskerna vid regn och skyfall. I kommande planbeskrivning ska det redovisas de planeringsförutsättningar och de överväganden som legat till grund för planens utformning med hänsyn till förväntad klimatpåverkan. Vid behov kan särskilda planbestämmelser föras in på plankartan i syfte att möjliggöra skyddsåtgärder och förhindra olämplig markanvändning. Planen ska dock inte göras mer detaljerad än vad som är nödvändigt med hänsyn till syftet med planen.

Måluppfyllelse

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giftfri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö

Medverkande tjänstemän

Ulrika Kjellsdotter, planhandläggare, Ulrik Norgren, planerare/byggnadsinspektör, Mattias Åkerstedt, miljö- och samhällsbyggnadschef och Roger Jonsson, miljöinspektör.

Ulrika Kjellsdotter
Planhandläggare
Telefon: 0951-140 71